

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Evaluatie GRIP-3 incident Mosterdgas Ede

Evaluatierapport

Evaluatie GRIP-3 incident Mosterdgas Ede

Evaluatierapport

Maart 2014

Inhoud

Voorwoord	5
Samenvatting	7
1 Inleiding	15
1.1 Aanleiding en doel	15
1.2 Onderzoeksvraag	16
1.3 Reikwijdte van het onderzoek	16
1.4 Onderzoekskader	17
1.5 Methode van onderzoek	17
1.6 Leeswijzer	18
2 Feitenrelaas	21
2.1 De start van het incident	21
2.2 Voorbereiding op verwijdering van de stoffen	23
2.3 Verwijderen van de stoffen	27
2.4 Afhandeling en afschaling	29
3 Analyse	33
3.1 Melding, alarmering en opschaling	33
3.2 Informatiemanagement	35
3.3 Crisiscommunicatie/voorlichting	36
3.4 Leiding en coördinatie	38
3.5 Opvang en verzorging	40
3.6 Afschaling	41
4 Algehele conclusie en aanbevelingen	45
Bijlagen	
I Afkortingen	49
II Onderzoekskader	51
III Bronnen	53

Voorwoord

Kwaliteitsverbetering is van essentieel belang in een samenleving die onderhevig is aan continue beweging en veranderingen. Veiligheidsregio's kunnen kwaliteit verbeteren als zij inzicht krijgen in het operationeel presterend vermogen van de eigen veiligheidsregio. Om dit inzicht te krijgen houden veiligheidsregio's onder andere systeem oefeningen en evalueren zij multidisciplinaire incidenten.

Dit rapport van de Inspectie Veiligheid en Justitie gaat over een bijzonder incident in de gemeente Ede in oktober 2013. In een appartement en bijbehorende kelderbox van een overleden inwoner van deze gemeente werd een hoeveelheid zeer gevaarlijke chemische stoffen, waaronder mosterdgas en andere strijdgassen, aangetroffen. Naar aanleiding van deze vondst, is in de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) opgeschaald naar GRIP-3.

De VGGM beschikt over een evaluatiesystematiek waarbij na afloop van een incident alle betrokken functionarissen binnen 48 uur een evaluatieformulier in dienen te vullen. Hiermee maakt de VGGM van incidenten tot en met GRIP-2 zelfstandig een evaluatierapport. Vanaf GRIP-3 en hoger besteedt de VGGM de evaluatie uit aan een externe onderzoeksinstantie. Voor dit incident heeft de burgemeester van de gemeente Ede de Inspectie Veiligheid en Justitie verzocht deze evaluatie uit te voeren.

De evaluatiesystematiek van de VGGM zorgde ervoor dat bij de start van het onderzoek veel informatie beschikbaar was en dat de Inspectie snel een eerste beeld kreeg van de aanpak van het incident. Hierdoor kon het aantal interviews beperkt blijven en is dit rapport binnen een afzienbaar tijdsbestek tot stand gekomen. De VGGM verdient dan ook een compliment voor deze evaluatiesystematiek, die zeker bijdraagt aan verdere kwaliteitsverbetering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Op basis van het onderzoek concludeert de Inspectie dat de afhandeling van het incident over het algemeen goed is verlopen. Door de gekozen werkwijze kon de verwijdering van de stoffen zorgvuldig worden voorbereid en zijn de bewoners op een goede manier geïnformeerd over de tijdelijke ontruiming van de flat. Het rapport levert daarnaast ook een aantal leerpunten op. Deze zijn niet alleen voor de VGGM, maar ook voor andere veiligheidsregio's relevant.

J.G. Bos
Hoofd van de Inspectie Veiligheid en Justitie

Samenvatting

Aanleiding

Op 17 oktober 2013 treffen de brandweer en de politie in een appartement en in de daarbij behorende kelderbox van een appartementencomplex in de gemeente Ede een hoeveelheid chemische stoffen aan, waaronder het zeer gevaarlijke mosterdgas. De stoffen blijken daar te zijn opgeslagen door een van de bewoners, die ruim een week daarvoor was overleden. In zijn nalatenschap bevond zich een brief waarin melding werd gemaakt van de aanwezigheid van de stoffen.

Uit een eerste onderzoek van de brandweer en de politie blijkt dat de melding serieus moet worden genomen. De situatie die zij aantreffen is exact zoals de overledene heeft beschreven en een eerste analyse door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) maakt duidelijk dat het om zeer gevaarlijke stoffen gaat. Verwijdering hiervan vraagt een zorgvuldige benadering.

De burgemeester van Ede besluit de crisisorganisatie in het leven te roepen en schaal op tot GRIP-3¹. Tot het moment waarop een aanvang wordt gemaakt met het verwijderen van de stoffen wordt geen ruchtbaarheid gegeven aan het incident.

In de loop van de nacht van vrijdag 18 op zaterdag 19 oktober 2013 worden de stoffen uit het appartement en de kelderbox verwijderd. Defensie en het Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO) staan de gemeente en de hulpdiensten hierin bij. Zaterdag in de loop van de ochtend kunnen de bewoners weer terugkeren naar hun appartement. De gemeente sluit het incident diezelfde middag af met een informatiebijeenkomst voor de bewoners.

Onderzoek

De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) beschikt over een eigen systematiek voor het evalueren van incidenten en oefeningen. De veiligheidsregio evalueert zelf alle incidenten tot en met GRIP-2; voor de evaluatie van GRIP-3 en -4 incidenten benaderen zij een externe instantie. De burgemeester van de gemeente Ede heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie (de Inspectie) verzocht de evaluatie van dit GRIP-3 incident uit te voeren en hierover aan hem te rapporteren.

¹ Bij een groot incident met mogelijk directe gevolgen voor de omgeving is het van belang dat alle hulpdiensten zo goed mogelijk samenwerken. Hiervoor is de GRIP opgesteld. De GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure) is een werkwijze die bepaalt hoe de samenwerking verloopt tussen alle hulpdiensten. De GRIP kent 4 fases, afhankelijk van de grootte van het incident.

De centrale onderzoeksvraag voor dit evaluatieonderzoek luidt:

‘Op welke wijze hebben de onderdelen van de crisisorganisatie bij het incident met het aantreffen van strijdgassen in een woning in de gemeente Ede invulling gegeven aan hun taken en (indien van toepassing) op welke aspecten zijn leerpunten te formuleren?’

Het doel van de evaluatie is inzicht te bieden in de aanpak van het incident. De evaluatie moet duidelijk maken op welke punten de aanpak succesvol is geweest en op welke aspecten leerpunten zijn te formuleren. Dit onderzoek is bedoeld om lessen te trekken voor de toekomst, waardoor het optreden van de bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing betrokken actoren bij dergelijke incidenten verder geoptimaliseerd kan worden.

De Inspectie heeft zich in dit onderzoek vooral gericht op de volgende aspecten: ‘melding, alarmering en opschaling’, ‘informatiemanagement’, ‘crisiscommunicatie/voorlichting’, ‘leiding en coördinatie’, ‘opvang en verzorging’ en ‘afschaling’.

Voor het onderzoek heeft de Inspectie documenten en individuele evaluatieverslagen bestudeerd en interviews gehouden met een aantal sleutelfunctionarissen. Het concept van het rapport is ter controle op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de burgemeester van Ede en de VGGM.

De gebeurtenissen op hoofdlijnen

Op donderdag 10 oktober 2013 treft de politie in een appartement aan het Bijsterveld in Ede het lichaam aan van een gepensioneerd leraar scheikunde. De man blijkt drie dagen daarvoor te zijn overleden. Zijn nalatenschap bevat een brief aan zijn in Lelystad wonende broer, waarin staat aangegeven dat zich in het appartement en in de kelderbox een hoeveelheid gevaarlijke stoffen bevindt, waaronder strijdgassen. De broer ontvangt de brief op 17 oktober 2013 en hij maakt hiervan direct melding bij de brandweer Flevoland. De brandweer Flevoland draagt diezelfde dag de zaak over aan de brandweer Gelderland-Midden. Bij een onderzoek in de woning treffen de brandweer en de politie stoffen aan die voldoen aan de beschrijving in de brief. Hierna vindt contact plaats met het RIVM en de Teamleider Explosieven en Veiligheid (TEV) van de politie. Omdat het gaat om een stabiele situatie besluiten zij geen verder onderzoek in de woning te doen, maar de volgende ochtend verdere afspraken te maken.

Op vrijdagochtend 18 oktober 2013 is verder onderzoek ingesteld. Defensie wordt bij het incident betrokken en besloten wordt een ‘stille’ GRIP-1 af te kondigen. Dit betekent dat de leden van het Commando Plaats Incident (CoPI) worden gealarmeerd, zonder dat dit bekendheid krijgt. Hiervoor wordt gekozen om te voorkomen dat onrust uitbreekt onder de bevolking en om de voorbereiding op het verwijderen van de stoffen in alle rust te kunnen realiseren.

Aan het einde van de ochtend informeert de leider CoPI de burgemeester. De burgemeester besluit een vijfhoek bijeen te roepen om te bezien of verdere opschaling noodzakelijk is en om vast te kunnen stellen of mogelijk sprake is van strafrechtelijke aspecten. Om 13:30 uur komt dit team voor het eerst bijeen. In de loop van de middag sluit ook het LTFO aan en wordt alles in gereedheid gebracht om de stoffen uit de kelderbox te verwijderen. Voor de daadwerkelijke afvoer wordt het RIVM ingeschakeld. Rond 16:00 uur is ook het Regionaal Operationeel Team (ROT) actief. Het ROT houdt zich met name bezig met de coördinatie van de communicatie.

De burgemeester besluit dat diezelfde avond vanaf 18:00 uur een aanvang wordt gemaakt met de daadwerkelijke verwijdering van de stoffen uit de woning en de kelderbox. Op dat moment kondigt hij formeel GRIP-3² af en treedt hij om 18:15 uur naar buiten met het incident en informeert hij via de calamiteitenzender Omroep Gelderland de bevolking. Kort voor die tijd zijn alle bewoners van het appartementencomplex in kennis gesteld van de op handen zijnde operatie en van het besluit dat zij binnen een uur de woning moeten hebben verlaten. De eventuele opvang en verzorging is geregeld. Bewoners, die niet bij familie of vrienden terecht kunnen, worden ondergebracht in een hotel.

De verwijdering van de gevaarlijke stoffen uit het appartement en de kelderbox duurt uiteindelijk tot halverwege de nacht van vrijdag op zaterdag. Rond 04:30 uur worden de stoffen afgevoerd voor nader onderzoek. Enkele uren later kunnen de bewoners weer terugkeren naar hun woning.

Gedurende de nacht wordt het GBT tijdelijk opgeschort. Het ROT en het CoPI blijven wel operationeel, zij het met een kernbezetting. Op zaterdag 19 oktober 2013 om 08:00 uur komt het GBT nog eenmaal bijeen en besluit de burgemeester af te schalen naar GRIP-0. Hiermee komt formeel een einde aan de multidisciplinaire aanpak van het incident. De verdere afhandeling van het incident berust bij de gemeente Ede. Diezelfde ochtend om 10:00 uur geeft de burgemeester nog een persconferentie. Daarna vindt om 12:00 uur een besloten informatiebijeenkomst plaats voor de bewoners van het appartementencomplex.

Analyse

Melding, alarmering en opschaling

Uit het onderzoek komt naar voren dat de VGGM voortvarend en zorgvuldig heeft gereageerd op de eerste melding. De eerste leidinggevendens hebben na een eerste verkenning deskundige hulp en bijstand geregeld en ervoor gezorgd dat de voorbereiding op de ontruiming kon starten.

² Vanaf dat moment is formeel sprake van een GBT, waarvan ook de leden van de vijfhoek deel uitmaken.

De keuze voor een stille alarmering van GRIP-1 is weloverwogen geweest. Hierdoor werd bereikt dat het incident geen bekendheid kreeg en kon de voorbereiding in alle rust plaatsvinden. Mosterdgas en andere chemische strijdgassen roepen associaties op met de Eerste Wereldoorlog en meer recent ook met Irak en Syrië. Het publiek maken van de situatie zou kunnen leiden tot onrust en paniek onder de bewoners en mogelijke verstoring van de voorbereidingen op de ontruiming.

Doordat de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) slechts beperkt betrokken is bij de alarmering en opschaling van dit incident, was de GMK niet op de hoogte van de stand van zaken rondom het incident en had zij geen overzicht van de ingezette eenheden. In de eerste plaats is de GMK op basis van de regelgeving en ook de eigen plannen belast met het alarmeren van de crisisorganisatie. Daarnaast moet de GMK op de hoogte zijn van de incidenten in de regio, zeker als het risico op verergering van de situatie niet is uit te sluiten. Bij escalatie wordt immers juist de GMK geconfronteerd met de gevolgen.

Informatiemanagement

Het onderzoek laat zien, dat – als gevolg van de keuze om het Landelijk Crisismanagement Systeem (LCMS)³ in het begin niet te gebruiken - het proces informatiemanagement bij dit incident niet optimaal heeft gefunctioneerd. Als gevolg van deze keuze heeft de crisisorganisatie tijdens de voorbereidingsfase niet netcentrisch kunnen werken. De Inspectie meent dat het een verkeerde inschatting is geweest om niet in LCMS te werken, omdat de crisisorganisatie de afgeschermd modus wel had kunnen gebruiken. Dit heeft te maken met het feit dat niet is besloten een nieuw incident aan te maken in LCMS.

Als een crisisorganisatie besluit geen gebruik te maken van LCMS, dient zij het proces informatiemanagement op een andere manier te borgen zodat wel netcentrisch gewerkt kan worden. De crisisorganisatie is zich hier onvoldoende van bewust geweest tijdens de aanpak van dit incident. Hoewel de crisisorganisatie voldoende informatie heeft verzameld, gevalideerd, geanalyseerd en gefilterd, heeft zij niet alle informatie op een goede manier doorgeleid en vastgelegd. Tijdens een deel van de operationele inzet hadden het ROT en het Regionaal Actiecentrum Communicatie (RACC) een informatieachterstand, waardoor zij bepaalde taken niet goed of later konden uitvoeren dan gewenst. Het uitvoeren van bepaalde taken heeft hierdoor vertraging opgelopen.

³ LCMS staat voor 'Landelijk Crisismanagement Systeem'. Met LCMS zijn de bij een incident betrokken diensten en actoren in staat een actueel multidisciplinair beeld op te stellen, onderling berichten uit te wisselen en zien wie op welk moment operationeel is. Ook kunnen diensten en actoren via LCMS acties uitzetten en monitoren.

Crisiscommunicatie/voorlichting

Op vrijdagavond om 18:00 uur besloot de burgemeester op te schalen naar GRIP-3. Op hetzelfde moment trad hij ook naar buiten met het incident en informeerde hij via Omroep Gelderland de bevolking. Kort hiervoor was gestart met het informeren van de bewoners van het appartementencomplex. Bijkomende bijzonderheid was dat hen tegelijkertijd moest worden gevraagd binnen een uur het appartementencomplex te verlaten. Alle bewoners werden persoonlijk benaderd en kregen een brief overhandigd. De bewoners hebben deze directe communicatielijns als open en transparant ervaren, wat blijkt uit hun positieve reacties.

De publieksvoorlichting ter plaatse en via de media (waaronder twitter) verliep in grote lijnen conform het plan van aanpak dat in de loop van de vrijdag was opgesteld. Dit gold niet voor de inzet van Omroep Gelderland als calamiteitzender. De burgemeester wilde via deze zender pas naar buiten treden nadat de bewoners van het appartementencomplex waren geïnformeerd. Door een onduidelijke opdracht manifesteerde de Omroep Gelderland zich echter gelijktijdig ook als nieuwszender en was zij al bij het appartementencomplex aanwezig op het moment dat de bewoners de brief ontvingen en werden verzocht de woning te verlaten. Dit had voorkomen kunnen worden door eerder te beginnen met het informeren van de bewoners of het persmoment op een later tijdstip te laten plaatsvinden.

Leiding en coördinatie

De aansturing van de aanpak van het incident en coördinatie van de werkzaamheden in het appartementencomplex lag bij de leider CoPI en zijn team. De burgemeester en de vijfhoek (later het GBT) hebben zich vooral gericht op de mogelijke impact van het incident op de bewoners van het appartementencomplex en de publieksvoorlichting. Uit het onderzoek blijkt dat gedurende een groot gedeelte van de vrijdag sprake was van een aanzienlijke overlap in werkzaamheden tussen CoPI en de vijfhoek. Voor een deel kwam dit doordat zij in dezelfde locatie (brandweerkazerne) vergaderden. Alle aandacht was gericht op het opstellen van een operationeel plan van aanpak en dit werd ook voor akkoord voorgelegd aan de burgemeester en de vijfhoek. Dit maakte dat de vijfhoek zich meer heeft bezig gehouden met operationele zaken dan strikt genomen noodzakelijk was.

Het ROT is pas later op de middag gealarmeerd en was vanaf 16:00 uur operationeel. De afwezigheid van het ROT zorgde ervoor dat de Operationeel Leider in de vijfhoek, naast de beleidsmatige taken, zich soms tot in detail heeft moeten richten op operationele taken van het CoPI. Als het ROT eerder was ingeschakeld had dit kunnen leiden tot een meer evenwichtige taakverdeling.

Voor dit onderzoek ontbreekt het aan gedetailleerde informatie over de wijze waarop de besluitvorming tot stand kwam en over de argumenten die zijn gehanteerd. Dit komt omdat vergaderverslagen en besluitenlijsten ontbreken. Pas vanaf 18:00 uur is hierover meer informatie terug te vinden, omdat vanaf dat moment LCMS wordt

gebruikt. De informatie blijft echter minimaal. De Inspectie heeft dit aspect vooral moeten beoordelen op basis van de individuele evaluatieverslagen en de interviews.

Bij de voorbereiding op en tijdens de verwijdering van de stoffen bleek dat op onderdelen sprake is geweest van onduidelijkheid over de taken en de inzet van Defensie, de brandweer en het LTFO. Voor een deel had dit te maken met onbekendheid met elkaars werkwijze. Zo komt het LTFO formeel niet eerder in beeld dan nadat sprake is van een plaats delict en vervult zij haar werkzaamheden dan onder het gezag van de officier van justitie. De andere diensten en partijen verrichten hun werkzaamheden onder verantwoordelijk van de burgemeester. Uiteindelijk hebben de betrokken partijen wel een bruikbare werkwijze afgesproken en heeft de onduidelijkheid geen invloed gehad op het resultaat.

De GRIP-structuur biedt duidelijke aanknopingspunten voor de leiding en coördinatie bij een (grootschalig) incident. Als de GRIP-structuur wordt gehanteerd, is helder welk team waarvoor verantwoordelijk is en bij wie de feitelijke leiding en coördinatie van de multidisciplinaire aanpak van het incident ligt. Hoewel de keuzes die zijn gemaakt kunnen worden geplaatst binnen de context van dit bijzondere incident, had een consequente toepassing van de GRIP-structuur ervoor kunnen zorgen dat de aanpak op onderdelen efficiënter en effectiever had kunnen verlopen. Uiteindelijk heeft de gekozen werkwijze geen gevolgen gehad voor de resultaten van de aanpak. De ontruiming was succesvol en bij de betrokken bewoners heerste tevredenheid. Op onderdelen had de operatie evenwel soepeler kunnen verlopen dan nu het geval was.

Opvang en verzorging

De Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid (AOV) nam op vrijdagmiddag om 12:45 uur het initiatief om het actiecentrum Opvang en Verzorging in het leven te roepen. Dit is ruim voordat de ontruiming van het appartementencomplex start. Mede hierdoor slaagde de VGGM erin voldoende medewerkers op te laten komen en de opvanglocaties gereed te maken voor de opvang en verzorging. Ook zijn een Geestelijk Verzorger en het Rode Kruis aanwezig om zo nodig hulp en bijstand te leveren. Veel bewoners slaagden erin zelf onderdak te vinden bij familie of vrienden. Uiteindelijk moest nog voor 23 bewoners overnachting worden geregeld. Uit de vele positieve reacties die de gemeente later ontving bleek dat de opgevangen bewoners het optreden van de crisisorganisatie hebben gewaardeerd.

Afschaling

Vrijdagavond laat besloot de burgemeester het GBT tijdelijk op te schorten tot de volgende ochtend 08:00 uur. GRIP-3 bleef wel van kracht en de burgemeester is op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. In de loop van de nacht zijn de stoffen verwijderd uit het appartementencomplex en afgevoerd. Hiermee kwam ook een einde aan de ondersteuning door Defensie en het LTFO.

Op zaterdagochtend om 08:00 uur kwam het GBT voor de laatste maal bijeen. In deze vergadering besloot de burgemeester af te schalen naar GRIP-o op het moment dat de overdracht naar de gemeente goed geborgd is. Er is geen tijdstip bepaald waarop dit het geval zou zijn. Ook het CoPI en het ROT schaalden af, al bleven twee brandweerfunctionarissen gedurende de ochtend nog wel enige tijd werkzaamheden verrichten in verband met de terugkeer van de bewoners naar het appartementencomplex.

Zaterdagmiddag organiseerde de gemeente nog een bijeenkomst voor de bewoners van het appartementencomplex. Hierin gaf de burgemeester een toelichting op het verloop van het incident en beantwoordde eventuele vragen van de bewoners.

Algehele conclusie en aanbevelingen

Algehele conclusie

Op basis van het onderzoek concludeert de Inspectie dat de afhandeling van het incident over het algemeen goed is verlopen. Door de gekozen werkwijze kon de verwijdering van de stoffen zorgvuldig worden voorbereid en zijn de bewoners op een goede manier geïnformeerd over de tijdelijke ontruiming van het appartementencomplex. De stoffen zijn veilig en met succes uit de kelderbox en het appartement verwijderd en afgevoerd voor verder onderzoek.

De communicatie naar het publiek en de media toe was open en transparant. Getuige de positieve reacties die de crisisorganisatie van de bewoners en de media heeft gehad, werd deze openheid gewaardeerd.

Het onderzoek leverde ook enkele leerpunten op. In de eerste plaats was de meldkamer van de VGGM onvoldoende betrokken bij de alarmering en het verdere verloop van het incident. Ten tweede hadden een consequente toepassing van de GRIP-structuur en een betere invulling van het proces informatiemanagement kunnen zorgen voor een soepeler verloop van de aanpak van het incident.

Aanbevelingen

Op basis van het onderzoek komt de Inspectie tot de volgende aanbevelingen.

1. Besteed in de planvorming aandacht aan de mogelijkheid tot 'stille' alarmering. Werk uit wat dit betekent voor de verschillende onderdelen van de crisisorganisatie.
2. Maak in situaties, waarin wordt afgeweken van de GRIP-regeling, afspraken over de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verschillende onderdelen van de crisisorganisatie.
3. Maak in principe gebruik van LCMS, zo nodig in een afgeschermd omgeving. Als geen gebruik van LCMS kan of mag gemaakt worden, zorg dan voor een andere invulling van het proces informatiemanagement.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

Op 17 oktober 2013 treffen de brandweer en de politie in een appartement en in de daarbij behorende kelderbox van een appartementencomplex in de gemeente Ede een hoeveelheid chemische stoffen aan, waaronder het zeer gevaarlijke mosterdgas. De stoffen blijken daar te zijn opgeslagen door een van de bewoners, die ruim een week daarvoor was overleden. In zijn nalatenschap bevindt zich een brief waarin melding wordt gemaakt van de aanwezigheid van de stoffen.

Uit een eerste analyse van de brandweer en de politie blijkt dat de melding serieus genomen moet worden vanwege de gezondheidsrisico's van de genoemde stoffen en dat de verwijdering ervan zorgvuldig dient te geschieden. De burgemeester van de gemeente Ede acht een gecoördineerde multidisciplinaire inzet nodig om de stoffen te verwijderen en besluit de crisisorganisatie in het leven te roepen. Hij schaaft uiteindelijk op tot GRIP-3⁴. Het besluit wordt genomen om tot het moment waarop een aanvang wordt gemaakt met het verwijderen van de stoffen geen ruchtbaarheid te geven aan het incident om verwachte onrust bij de term 'mosterdgas' te voorkomen.

In de loop van de nacht van vrijdag 18 op zaterdag 19 oktober 2013 worden de stoffen uit het appartement en de kelderbox verwijderd. De CBRN-respouseenheid van Defensie (CBRN staat voor chemisch, biologisch, radiologisch en nucleair) en het Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO)⁵ staan de gemeente en de hulpdiensten hierin bij. Zaterdag in de loop van de ochtend kunnen de bewoners weer terugkeren naar hun appartement. De multidisciplinaire aanpak van het incident wordt diezelfde middag afgesloten met een informatiebijeenkomst voor de bewoners.

De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) beschikt over een eigen systematiek voor het evalueren van incidenten en oefeningen. De veiligheidsregio evalueert zelf alle incidenten tot en met GRIP-2; voor de evaluatie van GRIP-3 en -4 incidenten benadert de regio een externe instantie. De burgemeester van de gemeente Ede heeft de Inspectie Veiligheid en Justitie (de Inspectie) verzocht de evaluatie van dit GRIP-3 incident

⁴ Bij een groot incident met mogelijk directe gevolgen voor de omgeving is het van belang dat alle hulpdiensten zo goed mogelijk samenwerken. Hiervoor is de GRIP opgesteld. De GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdingsprocedure) is een werkwijze die bepaalt hoe de samenwerking verloopt tussen alle hulpdiensten. De GRIP kent 4 fases, afhankelijk van de grootte van het incident.

⁵ Het LTFO is een team van de Nationale Politie dat expertise op het gebied van forensische opsporing van de politie en verschillende partners (zoals het Nederlands Forensisch Instituut en de Koninklijke Marechaussee) bundelt.

uit te voeren en hierover aan hem te rapporteren. Vanwege de bijzondere aard van dit incident en de leerpunten die op landelijk niveau van toepassing zijn, is de Inspectie ingegaan op dit verzoek.

Onderzoeksdoel

Met dit onderzoek wil de Inspectie inzicht bieden in de wijze waarop het incident is aangepakt en in de manier waarop de verschillende actoren met elkaar hebben samengewerkt. De evaluatie moet duidelijk maken op welke punten de aanpak succesvol is geweest en op welke aspecten leerpunten zijn te formuleren.

Het onderzoek is bedoeld om lessen te trekken voor de toekomst. Het gaat niet om een onderzoek naar aansprakelijkheden. De analyse en conclusie van de Inspectie zijn niet vervat in juridische termen en kunnen ook niet als zodanig worden beschouwd. Kwalificaties als 'onrechtmatig' komen in deze rapportage dan ook niet voor.

1.2 Onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag voor dit evaluatieonderzoek luidt:

'Op welke wijze hebben de onderdelen van de crisisorganisatie bij het incident met het aantreffen van strijdassen in een woning in de gemeente Ede invulling gegeven aan hun taken en (indien van toepassing) op welke aspecten zijn leerpunten te formuleren?'

1.3 Reikwijdte van het onderzoek

Het onderzoek heeft betrekking op de periode vanaf de melding van de brandweer Flevoland aan brandweer Gelderland-Midden (17 oktober 2013, 12:00 uur) tot het moment waarop de crisisorganisatie is afgeschaald en de bewonersbijeenkomst is geweest (zaterdag 19 oktober 2013, omstreeks 13:00 uur).

In het onderzoek staat de multidisciplinaire aanpak van het incident centraal. Op verzoek van de burgemeester van Ede en de VGGM besteedt de Inspectie specifiek aandacht aan:

- melding, alarmering en opschaling;
- informatiemanagement;
- crisiscommunicatie/voorlichting;
- leiding en coördinatie;
- opvang en verzorging;
- afschaling.

Hoewel deze zes aspecten helder zijn afgebakend, is er ook sprake van enige overlap. Sommige gebeurtenissen vallen onder meerdere aspecten. Zo is er enige overlap tussen de wijze van alarmering die in paragraaf 3.1 behandeld wordt en de argumentatie hiervoor zoals die in paragraaf 3.4 behandeld wordt. Als hier sprake van is, verwijst de Inspectie

hiernaar in de betreffende paragrafen. Ook legt de Inspectie waar relevant verbinding met de planvorming.

1.4 Onderzoekskader

De Inspectie toetst in dit evaluatieonderzoek het optreden van de crisisorganisatie in verband met het aantreffen van chemische strijdgassen in een appartementencomplex in Ede. De Inspectie baseert zich op bestaande wet- en regelgeving (Wet veiligheidsregio's, Besluit veiligheidsregio's). Tevens is het optreden afgezet tegen de plannen en procedures, zoals die zijn vastgesteld in de VGGM.

Het onderzoekskader is opgenomen in bijlage 2 en geeft een korte beschrijving van de hiervoor gebruikte bronnen.

1.5 Methode van onderzoek

De Inspectie heeft het onderzoek uitgevoerd in de periode november 2013 – februari 2014. Voor het onderzoek heeft de Inspectie documentatie van het incident⁶, plotlijsten en systeemuitdraaien bestudeerd. Het gaat hierbij om onder andere de uitdraaien uit het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS) en Landelijk Crisismanagement Systeem (LCMS)⁷. Daarnaast heeft de Inspectie het regionale beleidsplan en regionale crisisplan bestudeerd.

De VGGM beschikt over een vastgestelde evaluatiesystematiek waarbij na afloop van een incident alle betrokken functionarissen binnen 48 uur een evaluatieformulier in dienen te vullen. De VGGM heeft deze verslagen ter beschikking gesteld aan de Inspectie. Ook zijn interviews gehouden met een aantal sleutelfunctionarissen. De conceptverslagen van deze interviews zijn voor accordering voorgelegd aan de geïnterviewden.

Doordat LCMS in de aanvangsfase van het incident niet is gebruikt, en de evaluatieverslagen na afloop van het incident zijn opgesteld, zijn niet alle tijden met zekerheid vast te stellen. Door verschillende informatiebronnen met elkaar te vergelijken heeft de Inspectie de tijden benaderd.

De rapportage is zodanig opgesteld, dat de anonimiteit van de betrokken functionarissen zoveel mogelijk is gewaarborgd en dat uitspraken of beweringen niet zijn terug te voeren op individuele personen. Het concept van het rapport is ter controle op feitelijke onjuistheden voorgelegd aan de burgemeester van Ede en de VGGM.

⁶ Hierbij is te denken aan mailverkeer tussen functionarissen en brieven aan bewoners.

⁷ LCMS staat voor 'Landelijk Crisismanagement Systeem'. Met LCMS zijn de bij een incident betrokken diensten en actoren in staat een actueel multidisciplinair beeld op te stellen, onderling berichten uit te wisselen en zien wie op welk moment operationeel is. Ook kunnen via LCMS acties uitzetten en monitoren.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijft de Inspectie gedetailleerd de gebeurtenissen vanaf het aantreffen van de overledene in zijn appartement op 10 oktober 2013 tot en met de bijeenkomst voor de bewoners van het appartementencomplex op zaterdag 19 oktober 2013. Het derde hoofdstuk bevat een analyse van het optreden van de crisisorganisatie op de in paragraaf 1.2 genoemde aspecten. Hoofdstuk vier bevat de algehele conclusie en de aanbevelingen.

2

Feitenrelaas

Dit hoofdstuk is een zo gedetailleerd mogelijke weergave van de gebeurtenissen rondom de vondst van strijdgassen, waaronder mosterdgas, in de gemeente Ede op 17 oktober 2013. Het is een weergave van de feitelijke gebeurtenissen, gebaseerd op uitdraaien van LCMS en GMS, individuele evaluatieverslagen en door de Inspectie gehouden interviews.

2.1 De start van het incident

Op donderdag 10 oktober 2013 treft de politie in een appartement aan de Bijsterveld in de gemeente Ede het lichaam aan van een gepensioneerd leraar scheikunde. De man blijkt drie dagen daarvoor te zijn overleden. Zijn nalatenschap bevat een brief aan zijn in Lelystad wonende broer, waarin staat aangegeven dat zich in zijn appartement en zijn kelderbox een hoeveelheid gevaarlijke stoffen bevindt, waaronder mosterdgas (in vloeibare toestand) en andere strijdgassen. De broer ontvangt deze brief op 17 oktober 2013 en hij maakt direct melding van de inhoud ervan bij de brandweer Flevoland. De Adviseur Gevaarlijke Stoffen (AGS), die de melding behandelt, draagt diezelfde dag om 12:00 uur de zaak telefonisch over aan de brandweer Gelderland-Midden via de AGS daar. Deze AGS is de eerste functionaris van de VGGM die wordt geconfronteerd met het incident.

Mosterdgas

Mosterdgas behoort tot de categorie 'blaartrekkende strijdmiddelen'. Het is voor het eerst in de Eerste Wereldoorlog grootschalig ingezet (meer recent in Irak en Syrië, zij het op minder grote schaal) en heeft veel slachtoffers gemaakt. Vergiftiging kan plaatsvinden door inademing van de damp of door het binnendringen van de vloeistof via de huid, ogen of open wonden. Symptomen treden 2-24 uur na de vergiftiging op en zijn onder andere ontsteking van de huid, blaarvorming, ademhalingsproblemen en irritatie van de ogen. Een en ander is afhankelijk van de mate van vergiftiging. Symptomen kunnen tientallen jaren na de vergiftiging nog voorkomen. De enige behandeling is symptoombestrijding.

De eerste maatregelen

Uit het telefonisch contact tussen de twee functionarissen blijkt niet om welke stoffen het ging. Na het ontvangen van een mail om 16:15 uur van de AGS in Flevoland met daarin de benoeming van een zevental stoffen waar het om gaat, waaronder mosterdgas, legt de AGS in Gelderland-Midden om 16:15 uur contact met de officier van dienst van de brandweer (OvD-B) en informeert hem over de mogelijke aanwezigheid van de gevaarlijke stoffen in het appartement en de kelderbox. In deze fase is nog niet bekend of de informatie van de AGS uit Flevoland klopt, om welke stoffen het nog meer gaat en in welke hoeveelheid. De OvD-B neemt contact op met de gemeente en de omgevingsdienst, om te achterhalen wie bevoegd is de stoffen uit het appartement te verwijderen. Zowel de gemeente als de omgevingsdienst blijken niet bevoegd. De OvD-B neemt contact op met de broer van de overledene om meer informatie over welke stoffen het gaat en in welke hoeveelheden.

Hierna neemt hij contact op met de officier van dienst van de politie (OvD-P) voor meer informatie over de overledene. De OvD-P neemt vervolgens contact op met de broer van de overledene en vraagt hem de brief te mailen. Hierdoor verkrijgen de officieren van dienst meer duidelijkheid over welke stoffen in de kelderbox liggen. Het gaat onder andere om een aantal strijdgasen, waaronder mosterdgas. De hoeveelheden variëren volgens de brief van de overledene van 10 milliliter tot 250 milliliter. De overige chemicaliën zijn nog niet geverifieerd. De OvD-B schat in dat als de stoffen vrijkomen, sprake is van een ramp in Ede vanwege de gezondheidsschade die de stoffen veroorzaken. Afhankelijk van de daadwerkelijke hoeveelheid stoffen, kunnen alle direct omwonenden besmet raken als de stoffen vrijkomen. De OvD-B acht het nodig om de feitelijke situatie vast te stellen. Hiertoe besluiten de OvD-B en de OvD-P in het appartement te gaan kijken. De OvD-P neemt om 20:30 uur contact op met de Teamleider Explosieven en Veiligheid (TEV) vanwege diens expertise. De TEV is werkzaam op het taakgebied CBRN en daarom betrokken bij de aanpak van het incident. Deze functionaris beschikt echter niet over de benodigde expertise over de chemische stoffen die in de brief zijn genoemd en neemt daarom contact op met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) voor een risicoanalyse. Ondertussen spreken de OvD-B en de OvD-P af ter plaatse te gaan om de inhoud van de brief te controleren met de feitelijke situatie in het appartement en de kelderbox. Om geen onrust bij de bewoners te veroorzaken bij het zien van officieren in uniform, gaan ze in burger. Als de inhoud van de brief klopt, is het nodig de stoffen veilig te verwijderen zodat geen gezondheidsrisico's kunnen ontstaan. Zij stellen de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) hiervan op de hoogte, die dit registreert in het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS)⁸.

Onderzoek ter plaatse

Bij het eerste globaal onderzoek om 22:00 uur treffen de OvD-B en de OvD-P stoffen aan die voldoen aan de beschrijving in de brief. De stoffen zijn opgeslagen in afgesloten potten en het gaat in totaal om maximaal enkele deciliter per stof. Omdat in de brief van de overledene vermeld staat waar de sleutel van de kluis ligt, kunnen de twee officieren erin kijken. De gevaarlijkste stoffen, waaronder het mosterdgas, staan in de kluis. De OvD-B en de OvD-P besluiten de kelderbox af te sluiten en de volgende dag de verwijdering van de stoffen voor te bereiden, op basis van de volgende argumenten. De situatie in het appartement en de kelderbox klopt met de inhoud van de brief; de overledene had verstand van dergelijke chemische stoffen en kende de risico's. Daarnaast zijn de stoffen deugdelijk opgeslagen in een goed afgesloten en bewaakt appartementencomplex en zouden de risico's voornamelijk in het verplaatsen en vervoeren van de stoffen liggen. Tenslotte achten de OvD-P en OvD-B het veiliger om de stoffen overdag te verwijderen. Zij stellen de burgemeester, de AGS en de commandant van dienst direct op de hoogte van de situatie en de voorgestelde werkwijze. De burgemeester gaat akkoord met de gekozen aanpak. De OvD-B laat het adres markeren als een potentieel gevaarlijk perceel bij de GMK, mocht zich 's nachts een ongeluk voordoen in het appartementencomplex.

⁸ De GMK heeft alle informatie die zij had over de situatie in GMS geregistreerd.

Om 02:25 uur voert de GMK in een bestaand incident in LCMS de locatie 'Bijsterveld, Ede' in, zonder verdere informatie over de aard van het incident. Het bestaande incident in het systeem betreft een incident dat is aangemaakt op 10 oktober 2013, maar waar geen sprake is geweest van een multidisciplinaire inzet. Het incident is, zodanig, leeg in LCMS.

2.2 Voorbereiding op verwijdering van de stoffen

Opschaling naar GRIP-1

Op vrijdag 18 oktober 2013 rond 08:30 uur legt de TEV eerst contact met de CBRN-respenseenheid van Defensie⁹ met een verzoek om advies en ondersteuning. Defensie zegt toe ter plaatse te komen. Vervolgens stelt de TEV de OvD-P en de OvD-B rond 09:30 uur op de hoogte van de uitkomsten van de risicoanalyse van het RIVM. Het RIVM bevestigt dat het om zeer gevaarlijke chemische stoffen gaat die ernstige gezondheidsschade kunnen veroorzaken bij inademing en/of aanraking. Daarnaast adviseert het RIVM om het Landelijk Team Forensische Opsporing (LTFO) erbij te betrekken, vanwege hun expertise met gevaarlijke stoffen en het strafrechtelijk aspect van het incident (het bezit van mosterdgas en een deel van de andere stoffen is strafbaar op grond van de Wet Uitvoering Verdrag Chemische Wapens en de Wet op de Economische Delicten).

Op basis van deze uitkomsten en op advies van Defensie besluit de OvD-B een 'stille' GRIP-1 af te kondigen met als doel de stoffen veilig te verwijderen. Om de verwachte onrust bij de bevolking bij het woord 'mosterdgas' te voorkomen en om de voorbereiding op het verwijderen van de stoffen in alle rust te kunnen realiseren, wordt besloten het incident stil te houden. Om dit te kunnen realiseren, is het Commando Plaats Incident (CoPI)¹⁰ bewust telefonisch gealarmeerd, zonder tussenkomst van de GMK. Bij reguliere alarmering door de GMK via P2000¹¹ is de media op de hoogte van de inzet en zou het uitlekken. De GMK wordt wel op de hoogte gebracht van de situatie en registreert om 10:18 uur in GMS dat een 'stille' GRIP-1 van kracht is. De opkomstlocatie voor het CoPI is de brandweerkazerne van Ede. Bij het CoPI sluiten ook onder andere een liaison van Defensie en een vertegenwoordiger van het LTFO aan.

Omdat het CoPI het incident stil wil houden, besluit zij geen gebruik te maken van LCMS, uit angst dat aangrenzende regio's meekijken en het incident uit zou lekken. Het CoPI verwacht dat de bevolking mosterdgas associeert met de Eerste Wereldoorlog en meer recent de gebeurtenissen in Irak en Syrië. Als de aanwezigheid ervan uitlekt, kan onrust ontstaan onder de bewoners van het appartementencomplex, maar ook bij de rest van de bevolking. Het CoPI geeft aan haar functionarissen door dat geen ruchtbaarheid aan het incident gegeven mag worden. Ondanks de afspraak niet in LCMS te werken, zijn om 10:50

⁹ De feitelijke aanvraag van Defensie bijstand is telefonisch gerealiseerd. Op een later moment is de formele goedkeuring tot stand gebracht.

¹⁰ De samenstelling van het CoPI is conform artikel 2.1.2 lid 1 Bvr, aangevuld met een officier van dienst bevolkingszorg, een plotter en enkele functionarissen met specifieke expertise.

¹¹ P2000 is het onderdeel van C2000 waarmee functionarissen worden gealarmeerd middels paggers.

uur in het incident in LCMS waar de GMK 's nachts in heeft gewerkt, de opkomstlocatie en de leden van het CoPI geregistreerd.

Vorbereiding plan operationele inzet

De eerste taak van het CoPI is het opstellen van een beeld van de situatie. Het CoPI vormt dit beeld op basis van de inhoud van de brief van de overledene, op de bevindingen van de OVD-B en de OVD-P die donderdagavond ter plaatse zijn geweest en op basis van de risicoanalyse van het RIVM. Tijdens de vergaderingen maakt een CoPI-functionaris aantekeningen en stelt op basis hiervan later een verslag op. De eerste vergadering vindt plaats om 10:45 uur in de ruimte in de brandweerkazerne voor het Gemeentelijk Beleids-team (GBT). Het CoPI vergadert onder meer over verschillende scenario's, waarbij ook gesproken wordt over het tijdelijk evacueren van de bewoners van het appartementen-complex. In de eerste vergadering stelt het CoPI het effectgebied, als een van de stoffen vrijkomt, vast op 10 meter vanaf de kelderbox. Deze afstand baseren zij op de hoeveelheid van de chemicaliën volgens de brief van de overledene. Hiervoor maakt het CoPI gebruik van de expertise van haar leden. In verband met de ernst van de situatie en de mogelijke impact op de bevolking, verzoekt de leider CoPI na de eerste vergadering de burgemeester en de commandant van dienst (de latere Operationeel Leider; OL) naar de brandweerkazerne in Ede te komen. De burgemeester laat, na overleg met de OL, tevens de vijfhoek¹² telefonisch alarmeren vanwege de verwachte impact van het incident. Ook de communicatie adviseur van de gemeente is gealarmeerd.

Om 12:45 uur neemt de Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid (AOV) (werkzaam in het CoPI op dat moment) contact op met het Hoofd actiecentrum Opvang en Verzorging (HacOV) met informatie over het incident en met het verzoek om een team klaar te zetten. Hierop is contact gezocht met buurtcentrum De Velder om als opvanglocatie voor bewoners te fungeren. Om 13:41 uur komt het verzoek om alvast na te denken over eventuele overnachting voor bewoners. Twee hotels worden hiervoor benaderd en beiden hebben genoeg kamers beschikbaar.

Komst vijfhoek

Na de komst van de vijfhoek om 13:30 uur verhuist het CoPI naar een andere ruimte zodat de vijfhoek in die ruimte kan vergaderen. Deze verhuizing zorgt aanvankelijk voor verwarring bij verschillende functionarissen, mede doordat enkele CoPI-functionarissen overgaan naar de vijfhoek¹³. Vanaf de eerste vergadering van de vijfhoek ligt de leiding en coördinatie van het incident bij dit team. Het CoPI en de vijfhoek spreken een taakverdeling af, waarbij het CoPI verantwoordelijk is voor het plannen van het verwijderen van de stoffen uit het appartementencomplex, en de vijfhoek het plan accordeert en zich richt op de mogelijke

¹² De samenstelling van de vijfhoek is de driehoek (burgemeester, korpschef en officier van justitie) aangevuld met de leidinggevende van de brandweer en GHOR.

¹³ Enkele specialistische functionarissen gingen over van het CoPI naar de vijfhoek om, vanuit hun expertise, de burgemeester te adviseren.

impact van het incident op de bewoners van het appartementencomplex en de publieksvoorlichting. De OL treedt op als de verbindende schakel tussen de twee teams en adviseert de vijfhoek over de operationele aspecten. Hij maakt de vertaalslag van het operationeel naar het bestuurlijk niveau en vice versa.

In de loop van de middag sluiten steeds meer functionarissen aan bij de vijfhoek, om vanuit hun expertise de burgemeester te adviseren. Het betreft onder andere de communicatie adviseur en de AOV van de gemeente Ede.

Voor de beeldvorming rondom de aanpak van het incident is de vijfhoek afhankelijk van het CoPI. Beide teams vergaderen in hetzelfde gebouw. Op verzoek van de vijfhoek draagt de leider CoPI informatie over van het CoPI naar de vijfhoek. In het team is tijdens deze fase geen aangewezen functionaris om aantekeningen van de vergaderingen te maken.

Verdere opschaling

Rond 15:00 uur besluit de burgemeester om 18:00 uur te starten met de verwijdering van de stoffen uit het appartement en de kelderbox en op dat moment formeel op te schalen naar GRIP-3. Vanaf dat moment is er formeel sprake van een GBT, dat onder andere bestaat uit de deelnemers van de vijfhoek¹⁴. De burgemeester neemt dit besluit vanwege de omvang van de operatie en de potentiële gevolgen als onverhoopt iets fout zou gaan. Tevens besluit de burgemeester om 15:00 uur het Regionaal Operationeel Team (ROT) 'stil' te alarmeren en dit team met de coördinatie van het proces communicatie te belasten vanwege de verwachte media-aandacht en de daarmee gepaard gaande werkzaamheden. Ook is het ROT nodig geacht vanwege de mogelijkheid van een effectgebied als stoffen vrijkomen.

Vorbereiding op de ontruiming

Om 15:32 uur komt via de AOV het bericht bij het HacOV binnen dat het waarschijnlijk GRIP-3 wordt. Om 15:45 uur krijgt hij van de AOV te horen dat het actiecentrum Opvang en Verzorging definitief in werking kan treden. Rond 16:00 uur alarmeert het actiecentrum Opvang en Verzorging Geestelijk Verzorger en het Rode Kruis. Vanaf 16:30 uur zijn medewerkers aanwezig in het actiecentrum en in buurtcentrum De Velder.

Na telefonische alarmering is het ROT¹⁵ om 16:00 uur operationeel, maar beschikt niet over een schriftelijk vastgelegd beeld. Kort na vorming bellen de verschillende ROT-leden met leden van het CoPI voor meer informatie. Uiteindelijk vraagt het ROT aan het CoPI om een schriftelijk verslag van de situatie. Rond 17:30 uur heeft de leider CoPI de informatie-

¹⁴ De samenstelling van het GBT is niet geheel conform artikel 2.1.5 lid 1 Bvr. In de VGGM is het zo geregeld dat de OL deel uitmaakt van het GBT en tevens functioneert als leidinggevende brandweer, GHOR of politie. De verdere samenstelling is conform het artikel aangevuld met een gemeentesecretaris, een communicatieadviseur, een Officier van Justitie, een Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid en een liaison van het LTFO.

¹⁵ De samenstelling van het ROT is niet geheel conform artikel 2.1.4 lid 1 Bvr. De VGGM kent niet een regionaal Operationeel Leider als voorzitter van het ROT, maar heeft een aparte leider ROT hiervoor benoemd. De OL maakt deel uit van het GBT of het RBT. De verdere samenstelling van het ROT is wel conform het artikel, aangevuld met een liaison van Defensie.

manager opdracht gegeven om de tot dan toe bijgehouden verslagen van het CoPI uit te werken en op te sturen naar het ROT. Het ROT heeft om 17:55 uur deze informatie ontvangen.

Het ROT informeert om 16:10 uur het Nationaal Crisis Centrum (NCC) telefonisch over de situatie in Ede en de vondst van strijdgassen. Het NCC leest in LCMS mee om op de hoogte te zijn van de voortgang van het incident.

Om 16:30 uur wordt het Regionaal Actiecentrum Communicatie (RACC) gevormd. Het RACC wordt het aanspreekpunt voor burgers die vragen hebben over het incident. Het open-gestelde informatienummer voor burgers is bemand vanuit het RACC. Het RACC is verantwoordelijk voor het beheren van de telefoonlijn. Ook reageert zij op vragen op twitter, zowel op het twitteraccount van de veiligheidsregio als op het twitteraccount van de gemeente Ede.

Om 16:45 uur arriveert het Rode Kruis met twee busjes op de opvanglocatie. Het actiecentrum krijgt rond 17:45 uur het bericht door dat vanaf 18:00 uur de ontruiming van het appartementencomplex start. Hierop is Geestelijk Verzorger gevraagd zich te verplaatsen naar de opvanglocatie.

Gedurende de middag bestaat op de GMK onduidelijkheid over de GRIP status. Een centralist voert om 16:33 uur in GMS in dat sprake is van een 'stille' GRIP-3, terwijl op hetzelfde moment een andere centralist een 'stille' GRIP-2 invoert.

Rond 17:00 uur krijgt de GMK informatie door dat het appartementencomplex ontruimd zal worden.

Hoewel in de ochtend afgesproken is niet in LCMS te werken, voeren enkele functionarissen toch een aantal gegevens in. Dit betreft een tweetal logs in de ochtend en 17 logs tussen 16:00 uur en 18:00 uur. Desondanks is het incident niet uitgelekt en blijft het geheim tot aan de bekendmaking door de burgemeester om 18:15 uur.

Bekendmaking en ontruiming

De burgemeester besluit dat diezelfde avond vanaf 18:00 uur de operatie van de daadwerkelijke verwijdering van de stoffen uit het appartement en de kelderbox start. Vanaf dat moment werkt de crisisorganisatie in LCMS. Voor de operatie ontruimt de crisisorganisatie het gehele appartementencomplex, zodat bewoners geen gezondheidsrisico's lopen mocht een stof vrijkomen. In de voorbereidingsfase streeft de crisisorganisatie ernaar om eerst de bewoners te informeren alvorens het openbaar te maken via de media.

Om 18:00 uur deelt de brandweer volgens het plan brieven uit aan de bewoners waarin de situatie wordt uitgelegd en met de mededeling dat de bewoners om 19:00 uur hun appartementen moeten verlaten, zodat de hulpdiensten de chemische stoffen veilig kunnen verwijderen. De communicatiemedewerkers van de gemeente hebben met hulp van de voorlichter in het CoPI de brief opgesteld en voorgelegd aan de vijfhoek. De bewoners kunnen zich melden bij buurthuis De Velder voor meer informatie.

In tegenstelling tot hoe de crisisorganisatie het heeft gepland, is de pers reeds aanwezig op de Bijsterveld voordat de hulpverleningsdiensten arriveren voor het verspreiden van de brief. Journalisten spreken enkele bewoners, die op dat moment de bewonersbrief nog niet hebben ontvangen. Hierdoor bestaat kort het beeld dat bewoners te laat geïnformeerd zijn.

De burgemeester geeft om 18:15 uur een persconferentie, zodat de bewoners eerst ingelicht worden middels de brief. Op de persconferentie schetst de burgemeester de situatie en licht de beoogde aanpak toe. Vaste staf van de burgemeester heeft de persconferentie voorbereid in het GBT. De crisisorganisatie heeft Omroep Gelderland ingeschakeld als calamiteiten-zender om de persconferentie uit te zenden. Omdat de crisisorganisatie het incident niet uit wil laten lekken, heeft zij de omroep vooraf geen informatie gegeven over de situatie, met uitzondering van het adres.

Vanaf 18:35 uur arriveren bewoners bij buurtcentrum De Velder. Medewerkers van het actiecentrum Opvang en Verzorging registreren iedereen bij binnenkomst. In de loop van de avond verstrekken de medewerkers van het actiecentrum warme maaltijden aan de bewoners. Zij nemen tevens contact op met de plaatselijke huisartsenpost voor het leveren van medicijnen als dit nodig blijkt.

Vanaf de ingebruikname van LCMS registreren teams voornamelijk nieuwe informatie in het systeem. Het gaat om operationele informatie over onder andere het moment van betreden van het appartement, over de resultaten van de metingen van Defensie en over de voortgang van het opruimen. Enkele teams hebben tevens verslagen van eerder op de dag in LCMS gezet. De GMK en het ROT zijn actief bezig om hun informatieachterstand in te halen. De GMK zet geen meldkamerbeeld in LCMS, omdat het door het CoPI reeds ingevulde beeld al het totaalbeeld is. Het ROT gebruikt LCMS om haar eigen beeld aan te vullen. Het RACC is later op de hoogte van het toegestane gebruik van LCMS dan de andere teams. Na wat technische opstartproblemen kan het RACC vanaf 20:00 uur meekijken in LCMS, maar niets invoeren.

2.3 Verwijderen van de stoffen

Om 19:25 uur zijn de laatste bewoners vertrokken uit hun appartementen en kan de verwijdering van de chemische stoffen beginnen. Volgens het plan, zoals dat in de middag is opgesteld, zal Defensie (Detectie, Identificatie en Monitorgroep; DIM) metingen verrichten en zal het LTFO de stoffen uit de kelderbox en het appartement verwijderen. Het LTFO opereert onder het gezag van het Openbaar Ministerie (OM). De andere betrokken hulpverleningsdiensten opereren onder het gezag van de burgemeester. De planning is dat de bewoners rond 23:00 uur kunnen terugkeren. Voor het betreden van de woning dient de rechter-commissaris toestemming te geven. Deze wil hiervoor persoonlijk aanwezig zijn op de locatie van het incident, waardoor de crisisorganisatie enkele uren moet wachten op toestemming.

Tijdens de operationele inzet is het CoPI ter plaatse verantwoordelijk voor het te woord staan van de pers. In reactie op de persconferentie van de burgemeester, het persbericht en de berichten op twitter is veel pers ter plaatse gekomen. Doordat de crisisorganisatie geen persalarm afgeeft, is er geen centraal verzamelpunt voor de media. Journalisten bewegen zich door de wijk en zijn op een gegeven moment verplaatst vanwege een potentieel gevaarlijke situatie.

Rond 19:45 uur ontvangt het actiecentrum Opvang en Verzorging het bericht dat mogelijk overnachting voor de bewoners geregeld moet worden, gezien het uitblijven van metingen omdat men op de rechter-commissaris moet wachten. Hierop is eerst een inventarisatie gemaakt welke bewoners bij vrienden of familie kunnen overnachten en voor welke bewoners een overnachting geregeld moet worden. Hotel De Reehorst heeft hiervoor kamers beschikbaar. Uiteindelijk is voor 23 bewoners overnachting geregeld. De overige bewoners hebben elders overnacht. Het Rode Kruis verzorgt het vervoer van de bewoners van de opvanglocatie naar het hotel.

Om 21:52 uur is de rechter-commissaris ter plaatse en verleent toestemming om het appartement en de kelderbox te betreden. Defensie begint met de eerste meting in de kelderbox en het appartement. De brandweer heeft een ontsmettingsstraat opgesteld en staat paraat om met behulp van een waterscherm de omvang van het effectgebied te beperken in het geval dat de stoffen vrij komen. De metingen van Defensie zijn negatief, waarna het LTFO binnentreedt om de stoffen op te ruimen en gereed te maken voor vervoer.

Tussen 23:00 en 23:30 uur maakt het actiecentrum Opvang en Verzorging afspraken over de bezetting gedurende de nacht en wie de volgende ochtend bij het buurtcentrum en het hotel aanwezig is. Afgesproken is dat twee medewerkers bij het opvangcentrum aanwezig zijn tijdens de nacht voor eventuele bewoners die in de nacht thuiskomen.

Voortgang operationele inzet

Tijdens de inzet van de hulpdiensten communiceert de crisisorganisatie via verschillende kanalen met de bewoners en de bevolking. De voornaamste communicatiemiddelen zijn brieven aan de bewoners, twitter, persconferenties en speciaal daarvoor opengestelde telefoonlijnen. Het CoPI staat de media ter plaatse te woord en levert input aan het ROT voor twitter. Het ROT beheert twitter en coördineert het RACC, dat verantwoordelijk is voor het beheren van de telefoonlijnen. Het RACC krijgt veel vragen van personen die in de buurt wonen, maar op vakantie zijn, en van mensen wiens familie in de buurt woont. Het RACC beschikt aanvankelijk niet over de huisnummers van de ontruimde woningen¹⁶. De burgemeester geeft om 21:51 uur een tweede persconferentie waarin hij de meest recente stand van zaken weergeeft.

¹⁶ Deze krijgt het RACC om 20:30 uur.

De verwijdering van de gevaarlijke stoffen uit de flat duurt tot halverwege de nacht van vrijdag 18 op zaterdag 19 oktober 2013. Omdat de operationele inzet voorspoedig verloopt, schort het GBT zichzelf om 23:00 uur tijdelijk op. Om dezelfde reden gaat het ROT over tot een kernbezetting gedurende de nacht. Het CoPI blijft voltallig operationeel gedurende de nacht.

2.4 Afhandeling en afschaling

Om 04:00 uur overlegt de leider ROT met de OL over het voorspoedig verloop van de inzet en het voornemen om de hulpdiensten af te gaan laten bouwen. De OL accordeert dit voorstel en overlegt om 04:10 uur telefonisch met de burgemeester over de terugkeer van de bewoners. De burgemeester besluit dat de bewoners de volgende ochtend terug kunnen keren naar hun appartementen. De OL bereidt dit samen met het ROT voor.

Rond 04:30 uur voert het RIVM de stoffen af voor verder onderzoek. Na overleg tussen de leider CoPI en de leider ROT, ruimt dit team om 04:45 uur, na de laatste CoPI-vergadering, op. Twee functionarissen van de brandweer blijven achter op de locatie om de volgende ochtend vragen van terugkerende bewoners te beantwoorden.

Om 05:45 uur arriveert het HacOV in het buurtcentrum. Tussen 06:00 en 07:00 uur arriveren medewerkers bij zowel het buurtcentrum als in het hotel. Om 07:24 uur komt via het ROT het bericht binnen dat de bewoners naar huis terug kunnen keren. Deze mededeling is aan de bewoners per brief en telefonisch doorgegeven. De brief is verspreid in de flat en de opvanglocaties. Rond 08:00 uur heeft het HacOV een communicatiemedewerker aangevraagd bij de AOV, ten behoeve van de cameraploegen die bij het hotel en het appartementencomplex aanwezig zijn.

Op zaterdag 19 oktober 2013 om 08:00 uur komt het GBT nog eenmaal bijeen en besluit de burgemeester af te schalen naar GRIP-o wanneer de afhandeling van het incident is overgedragen naar de gemeente. Hiermee komt formeel een einde aan de multidisciplinaire aanpak van het incident. De verdere afhandeling van het incident berust bij de gemeente Ede. Het ROT krijgt dit besluit na afloop van de GBT-vergadering en is om 09:00 uur gestopt met haar werkzaamheden.

Nazorg

Vanaf 08:15 uur zijn de bewoners, die niet in het hotel hebben overnacht, gebeld met de mededeling dat ze terug naar huis kunnen keren. Wanneer het ROT het actiecentrum Opvang en Verzorging laat weten dat afgeschaald wordt naar GRIP-o, verzoekt het ROT het actiecentrum tevens om aanwezig te blijven tot en met de bewonersbijeenkomst in het buurtcentrum.

Om 10:00 uur geeft de burgemeester een persconferentie. Daarna vindt om 12:00 uur een besloten informatiebijeenkomst plaats voor de bewoners van het appartementencomplex. Tijdens deze bijeenkomst zegt de burgemeester toe de bewoners als eerste op de hoogte te stellen van de resultaten van het onderzoek naar de stoffen en dit pas daarna via de media

naar buiten te brengen. Op 19 november 2013 krijgen alle bewoners een brief van de gemeente met de resultaten van het onderzoek. De gemeente maakt de informatie die avond openbaar middels een persbericht. Uit het onderzoek is gebleken dat het inderdaad ging om mosterdgas en andere gevaarlijke stoffen.

3

Analyse

Dit derde hoofdstuk bevat de analyse van de onderzochte aspecten: ‘melding, alarmering en opschaling’, ‘informatiemanagement’, ‘crisiscommunicatie/voorlichting’, ‘leiding en coördinatie’, ‘opvang en verzorging’ en ‘afschaling’. De hierna volgende paragrafen bevatten de analyse op de zes aspecten en worden elk afgesloten met een deelconclusie. In bijlage 2 is een korte beschrijving opgenomen van de (formele) regelgeving en procedures waartegen het optreden van de crisisorganisatie is afgezet.

3.1 Melding, alarmering en opschaling

Melding en eerste activiteiten

De veiligheidsregio Flevoland nam de melding serieus en droeg deze direct over aan de VGGM. Op basis van een eerste analyse van de informatie uit de brief constateerde de VGGM dat het een ernstige aangelegenheid betrof die zorgvuldig onderzoek vereiste. De TEV heeft advies ingewonnen bij het RIVM en de volgende ochtend heeft hij direct contact opgenomen met de CBRN respons unit van Defensie. Hij is hiertoe overgegaan omdat hij op bijscholingsdagen had vernomen, dat dit in voorkomende gevallen de meest effectieve weg was. De TEV kon niet terugvallen op het operationeel plan OGS van de VGGM, omdat dit plan geen aandacht besteedt aan deze specifieke categorie gevaarlijke stoffen. Om die reden maakt de TEV gebruik van de expertise van het RIVM.

Opschaling en alarmering

Naar aanleiding van het onderzoek in het appartement en het overleg met de TEV, besloten de OvD-B en de OvD-P die avond geen verdere actie meer te ondernemen, maar de volgende ochtend verder te gaan met de aanpak van het incident. Omdat sprake was van een al jarenlange stabiele situatie kozen zij ervoor samen met materiedeskundigen een plan van aanpak op te stellen. Het besluit het incident verder multidisciplinair aan te pakken en deskundige hulp en bijstand in te schakelen was logisch. De VGGM beschikt zelf niet over de specifieke deskundigheid voor het omgaan met deze categorie gevaarlijke stoffen en het risico ontstaat juist als het verplaatsen van de stoffen niet zorgvuldig gebeurt.

De verdere opschaling is niet conform de GRIP-regeling verlopen. De burgemeester besloot op vrijdag aan het begin van de middag de vijfhoek bijeen te roepen om te bezien of verdere opschaling noodzakelijk was. De burgemeester ging formeel niet over tot het uitroepen van GRIP-3 en ook het ROT werd nog niet gealarmeerd. Gedurende de middag sloten verschillende functionarissen aan bij de vergaderingen van de vijfhoek. Hierdoor kreeg de vijfhoek steeds meer het karakter van een GBT. Bij de opschaling naar GRIP-3 is de vijfhoek volledig opgegaan in het GBT. De burgemeester koppelde het opschalen naar GRIP-3 aan het moment waarop hij naar buiten zou treden met het incident op het moment dat met de ontruiming van het appartement en de kelderbox zou worden gestart en de bewoners van het appartementencomplex tijdelijk hun woning moesten verlaten. Evenals die ochtend bij

het uitroepen van GRIP-1 was gebeurd had hij ook direct na de eerste bijeenkomst van de vijfhoek kunnen besluiten een 'stille' GRIP-3 af te kondigen en een GBT te formeren. Hetzelfde geldt voor het inschakelen van het ROT later op de middag. Tegelijk met het alarmeren van de vijfhoek had ook het ROT opgeroepen kunnen worden. Er zou dan sprake zijn geweest van een duidelijke verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Hiermee had voorkomen kunnen worden dat teams of functionarissen belast zouden worden met activiteiten, die op grond van de beschrijving in het crisisplan bij anderen thuis hoorden. Als voorbeelden hiervan kunnen worden genoemd het CoPI dat vele uren het werk van het ROT heeft uitgevoerd en de OL die mede hierdoor gedwongen was zich te veel tot in detail bezig te houden met operationele werkzaamheden¹⁷.

Opvallend is dat de alarmering niet is uitgevoerd door de GMK. Op basis van de Bvr en ook het regionale crisisplan is de GMK hiervoor wel verantwoordelijk. Als de meldkamer de alarmering wel had uitgevoerd, waren zij op de hoogte geweest van de stand van zaken rondom het incident en overzicht hebben gehad in de ingezette eenheden. Het risico hiervan is tweeledig. Ten eerste dient de meldkamer hierin inzicht te hebben met oog op de restdekking voor de veiligheidsregio. Ten tweede is het van belang om inzichtelijk te hebben welke eenheden zijn ingezet, ten behoeve van de veiligheid van de hulpverleners ter plaatse, in geval dat het incident escaleert. Als sprake is van escalatie tijdens de operationele inzet, zou de meldkamer het eerste aanspreekpunt zijn voor burgers. Daarnaast moet de meldkamer in staat zijn om een eventuele multidisciplinaire inzet van een ander grootschalig incident te coördineren.

Deelconclusie

De Inspectie concludeert dat de VGGM voortvarend en zorgvuldig heeft gereageerd op de melding. De eerste leidinggevendenden hebben na een eerste verkenning deskundige hulp en bijstand geregeld en ervoor gezorgd dat de voorbereiding op de ontruiming kon starten.

De keuze voor een stille alarmering van GRIP-1 is weloverwogen geweest. Hierdoor werd bereikt dat het incident geen bekendheid kreeg en kon de voorbereiding in alle rust plaatsvinden. De keuze om de GMK slechts beperkt te betrekken bij het incident is onjuist geweest. In de eerste plaats is de GMK op basis van de regelgeving en ook de eigen plannen belast met het alarmeren van de crisisorganisatie. Ten tweede moet de GMK op de hoogte zijn van de incidenten in de regio, zeker indien hieraan een risico is verbonden. Bij escalatie wordt immers juist de GMK geconfronteerd met de gevolgen.

¹⁷ Zie ook paragraaf 3.4.

3.2 Informatiemanagement

Om geen ruchtbaarheid te geven aan het incident besloot het CoPI in haar eerste vergadering op vrijdagochtend geen gebruik te maken van LCMS. Pas bij de start van het verwijderen van de stoffen (vrijdagavond om 18:00 uur) hebben alle actoren LCMS in gebruik genomen en werd er netcentrisch gewerkt. Tot dat moment verliep de informatie-uitwisseling op andere wijze. Uit het onderzoek blijkt dat niet iedereen in het CoPI bekend was met het werken in een afgeschermd omgeving van LCMS. Dit had het namelijk mogelijk gemaakt het incident het karakter ‘vertrouwelijk’ te geven en te voldoen aan de eis uit het Bvr om informatiebeelden op netcentrisch wijze met elkaar te delen.

Het CoPI heeft zowel tijdens de voorbereiding als tijdens de operationele inzet informatie verzameld en gedeeld met de vijfhoek (later het GBT). Doordat beide teams in hetzelfde pand vergaderden tijdens de voorbereiding verliep dit proces soepel. Uit het onderzoek komt naar voren dat beide teams tijdens de voorbereidingsfase (tot 18:00 uur) geen logboek hebben bijgehouden. Het CoPI heeft weliswaar aantekeningen van de vergaderingen bijgehouden, maar deze zijn summier en pas twee uur nadat het ROT operationeel was, uitgewerkt en gedeeld met het ROT. Het ROT heeft dit als een omissie ervaren. Het bijhouden van een totaalbeeld, een van de kerntaken van het ROT, kwam hierdoor aanvankelijk ook moeizaam op gang. Het ROT is met name in het leven geroepen voor de coördinatie van de communicatie. Door de informatieachterstand kon het team later dan gewenst deze taak uitvoeren. Vooral het ROT heeft de netcentrische werkwijze gemist.

Uit het onderzoek komt tevens naar voren dat, ondanks het besluit om niet in LCMS te werken, wel enkele malen informatie over het incident in het systeem is ingevoerd. Opvallend is dat dit gebeurde in een reeds aangemaakt incident, dat overigens verder niet was gevuld. Is een incident eenmaal aangemaakt in LCMS, dan kan dit later niet meer worden overgezet naar een afgeschermd omgeving. Het afschermen van een incident in LCMS moet meteen vanaf de eerste melding gebeuren. Het opnemen van gegevens in LCMS heeft overigens er niet toe geleid dat het incident bekendheid heeft gekregen. Gezien de beperkte sturing op het informatiemanagement kan dit als een gelukkige bijkomstigheid worden beschouwd.

Naast het ROT heeft ook het RACC hinder ondervonden van de moeizame wijze waarop het informatiemanagement functioneerde. Om de bevolking goed te kunnen informeren is het noodzakelijk over een actueel en compleet beeld te beschikken van het incident. Dat was hier niet het geval. Bij de opstart van het actiecentrum was voor hen niet bekend dat LCMS gebruikt zou worden vanaf 18:15 uur. Mede hierdoor was er bij de start geen functionaris aanwezig met een inlognaam en kennis van het systeem. Het duurde dan ook lang voordat men kon inloggen in het systeem en goed op de hoogte was van de situatie. Dit zorgde ervoor dat het RACC bepaalde vragen van burgers niet goed kon beantwoorden vanwege het ontbreken van gegevens. Nadat de aanvangsproblemen met LCMS aan begin van de vrijdagavond waren opgelost is gedurende het verdere verloop van het incident in het systeem gewerkt.

Deelconclusie

De Inspectie concludeert dat het proces informatiemanagement bij dit incident niet optimaal heeft gefunctioneerd. Het besluit om LCMS niet te gebruiken had als consequentie dat de crisisorganisatie tijdens de voorbereiding van het verwijderen van de stoffen niet netcentrisch heeft gewerkt. Het niet gebruiken van LCMS is een verkeerde inschatting geweest. Door in een afgeschermd omgeving te werken had men zowel kunnen voldoen aan de wens om geen ruchtbaarheid te geven aan het incident als aan de voorwaarde dat de bij het incident betrokken actoren een actueel en compleet beeld van de situatie moeten hebben.

Als een crisisorganisatie besluit geen gebruik te maken van LCMS, dient zij het proces informatie-management op een andere manier te borgen. De crisisorganisatie is zich hier onvoldoende van bewust geweest tijdens de aanpak van dit incident. Hoewel op zich voldoende informatie is verzameld, gevalideerd, geanalyseerd en gefilterd, is niet alle informatie op een goede manier doorgeleid en vastgelegd. Het uitvoeren van een aantal taken heeft hierdoor vertraging opgelopen.

3.3 Crisiscommunicatie/voorlichting

Om geen ruchtbaarheid te geven aan het incident werd besloten de communicatie naar de bewoners en het publiek pas te starten op het moment dat een aanvang zou worden gemaakt met het verwijderen van de stoffen en de daarmee verband houdende tijdelijke ontruiming van het appartementencomplex. Het CoPI en de vijfhoek bepaalden hiervoor een strategie en stelden in de loop van de vrijdagmiddag een communicatieplan op. De strategie bevatte twee belangrijke elementen: geheim als het moet, open en transparant wanneer het kan. Tot het moment van ontruiming zou er geen bekendheid worden gegeven aan het incident. Vanaf het moment dat de burgemeester naar buiten zou treden moest de communicatie open en transparant zijn.

Voordat de burgemeester een persverklaring zou afleggen moesten eerst de bewoners persoonlijk worden geïnformeerd. Zij zouden een brief ontvangen met uitleg over de situatie en met het verzoek hun appartement voor 19:00 uur te verlaten. Het informeren van de bewoners moest binnen een kwartier gebeuren. Hierna zou de burgemeester via de calamiteitenzender een persverklaring afgeven.

Het ingerekende kwartier om de brieven aan alle bewoners uit te delen was te kort. Dit leidde ertoe dat verschillende bewoners de brief pas ontvingen op het moment dat de persconferentie al werd uitgezonden. Daar kwam nog bij dat de laatst geïnformeerde bewoners minder tijd hadden hun spullen bijeen te pakken en hun appartement te verlaten. Ondanks deze onvolkomenheden hadden de bewoners begrip voor de situatie. De heldere uitleg en de open manier van communiceren hebben hier zeker aan bijgedragen.

Na de persverklaring verscheen een grote hoeveelheid twitterberichten en kwamen veel verschillende persdiensten naar het appartementencomplex toe. Vanuit het CoPI werd gericht aandacht besteed aan de media ter plaatse. Vooraf was wel een persvak ingericht,

maar wegens het ontbreken van een persalarm hebben niet alle media zich daar verzameld. Hierdoor kon de situatie ontstaan dat journalisten op een later moment om veiligheidsredenen moesten worden verplaatst. De voorlichters van het CoPI leidden dit echter in goede banen. Zowel vanuit het publiek als vanuit de media is later positief gereageerd op de transparante manier waarop over het incident werd gecommuniceerd.

Journalisten van Omroep Gelderland waren, tegen de bedoeling van de crisisorganisatie in, eerder ter plaatse. Dit kwam omdat er onduidelijkheid was over de positie van Omroep Gelderland als calamiteitenzender. De schriftelijke opdracht hiertoe is niet uitgereikt. Dit zorgde ervoor dat journalisten van de omroep zich vrij voelden ook naar het appartementencomplex toe te gaan om te achterhalen wat er aan de hand was. In het convenant van de VGGM met Omroep Gelderland staat expliciet opgenomen dat vrije nieuwsgaring erkend blijft als de omroep als calamiteitenzender functioneert. Daarbij is geregeld dat de omroep, als zij wordt ingezet als calamiteitenzender, de verantwoordelijkheid heeft informatie die tegenstrijdig is met de boodschap van het bevoegd gezag te verifiëren bij de crisisorganisatie. Omroep Gelderland was echter niet als calamiteitenzender benaderd, maar gevraagd naar de brandweerkazerne te komen in verband met een incident aan het Bijsterveld. Het feit dat de locatie van het incident werd genoemd in de uitnodiging maakte dat journalisten van de omroep hun opwachting maakten bij het appartementencomplex.

Op zich had de crisisorganisatie een goede keuze gemaakt om eerst de bewoners te informeren alvorens het bericht via de pers naar buiten te brengen. Er is echter onvoldoende aandacht geweest voor de mogelijkheid dat dit niet zou lukken. Door hier heldere afspraken over te maken met Omroep Gelderland als calamiteitenzender had voorkomen kunnen worden dat journalisten al met bewoners konden spreken voordat zij de brief ontvingen. Verstreckende gevolgen heeft het niet gehad, maar voor een kort moment wekte dit de verkeerde indruk bij zowel de bewoners als de pers.

Deelconclusie

De strategie 'geheim als het moet, open en transparant wanneer het kan' heeft bij dit incident goed gewerkt. Zowel de bevolking als de media hebben deze benaderingswijze positief gewaardeerd.

Er is bewust voor gekozen de bewoners van het appartementencomplex te beschouwen als de belangrijkste doelgroep en hen te informeren via brieven en een persoonlijke toelichting door medewerkers ter plaatse. De bewoners hebben deze persoonlijke benadering ook op prijs gesteld, wat blijkt uit de vele positieve reacties die hierop zijn ontvangen.

De opdracht aan Omroep Gelderland om als calamiteitenzender ingezet te worden is niet goed uitgevoerd. Daarnaast is onvoldoende ingecalculeerd, dat de omroep altijd het recht op vrije nieuwsgaring behoudt, ook als zij wel formeel als calamiteitenzender fungeert.

3.4 Leiding en coördinatie

Eerste optreden na de melding

Bij het eerste optreden na de melding op 17 oktober 2013 lag de leiding en coördinatie van de activiteiten in handen van de OvD-B en OvD-P. Zij hebben de situatie ter plaatse nog diezelfde avond geverifieerd en het besluit genomen het incident de volgende dag verder te bespreken. Op grond van een aantal overwegingen (zie paragraaf 2.1) beschouwden zij de situatie als zijnde stabiel. Het besluit om met de aanpak van het incident te wachten tot de volgende ochtend is weloverwogen genomen. De OvD-B en OvD-P hebben zich mede laten leiden door deskundige advisering van de TEV en het RIVM.

Commando Plaats Incident

Met de vorming van het CoPI kwam de leiding en coördinatie bij de leider CoPI te liggen. Hij werd in eerste aanleg verantwoordelijk voor de aansturing van de aanpak van het incident. In overleg met de TEV en Defensie besloot hij GRIP-1 af te kondigen en over te gaan tot 'stille alarmering'. De manier waarop dit alles in gang is gezet was zorgvuldig. Het feit dat het is gelukt om aan het incident geen ruchtbaarheid te geven is mede hieraan te danken.

Vijfhoek/Gemeentelijk Beleidsteam

Met de komst van de burgemeester aan het begin van de middag en de vorming van een vijfhoek kwam de formele leiding en coördinatie bij de burgemeester te liggen. De vijfhoek werd bijeen geroepen om te bezien of mogelijk sprake was van strafbare feiten en om te bespreken of verdere opschaling noodzakelijk was. Dit zou aan de orde kunnen zijn vanwege de impact die het incident zou krijgen als daadwerkelijk zou worden overgegaan tot ontruiming van de stoffen en de daarmee verband houdende tijdelijke evacuatie van de bewoners. Ook de verwachte aandacht van de media voor het incident droeg eraan bij dat de burgemeester besloot een vijfhoek te formeren. De verschillende functionarissen werkten vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid en men heeft de samenwerking als positief ervaren.

Uit het onderzoek blijkt dat alleen in het begin, toen moest worden bepaald hoe het incident zou worden aangepakt, sprake was van een vijfhoek. Doordat in de loop van de middag telkens functionarissen werden toegevoegd kreeg het team, dat begon als vijfhoek, steeds meer het karakter van een GBT. Daar komt bij dat de vijfhoek werkzaamheden uitvoerde, die normaliter bij een GBT liggen. Op het moment dat de burgemeester besloot op te schalen naar GRIP-3 beschikte hij dan ook feitelijk al over een GBT, inclusief een vertegenwoordiging van de specialistische diensten die in de loop van de dag waren ingeschakeld¹⁸.

¹⁸ Vanaf dit punt spreekt de Inspectie over het GBT.

Gedurende een groot gedeelte van de vrijdag was sprake van een aanzienlijke overlap in werkzaamheden tussen CoPI en GBT. Voor een deel kwam dit doordat zij in dezelfde locatie (brandweerkazerne) vergaderden. Alle aandacht was gericht op het opstellen van een operationeel plan van aanpak en dit werd ook ter accordering voorgelegd aan de burgemeester en zijn beleidsteam. Dit maakte dat het GBT zich meer heeft bezig gehouden met operationele zaken dan noodzakelijk was.

Wel of geen ROT

De GRIP-regeling gaat ervan uit dat, als wordt overgegaan tot de vorming van een GBT, er doorgaans ook een ROT operationeel is. Tijdens de voorbereidingsfase van dit incident was dit niet het geval. Dit had te maken met het feit dat bij het CoPI taken waren belegd, die normaliter bij het ROT thuis horen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het opstellen van scenario's en het mede vormgeven van de voorlichtingsstrategie. Het CoPI was hiervoor echter in de gelegenheid omdat er overdag nog geen sprake was van operationele inzet in het appartement en de kelderbox.

Omdat er bij dit incident voor was gekozen niet de gebruikelijke hoofdstructuur (CoPI – ROT – GBT) vanaf het begin toe te passen, waren de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de afzonderlijke teams anders ingevuld. Dit werd nog versterkt doordat het CoPI en GBT fysiek op dezelfde locatie aanwezig waren en het ROT niet vanaf het begin betrokken was bij de aanpak van het incident. Er is sprake geweest van een directe communicatielijn tussen het CoPI en GBT, waar normaliter het ROT nog tussen zit om de operationele informatie te vertalen naar bestuurlijke dilemma's en vice versa.

De leider CoPI sloot aan bij de overleggen van de burgemeester om hem van informatie te voorzien. Naarmate het tijdstip van de daadwerkelijke ontruiming naderde bleek echter dat als gevolg daarvan, de leider CoPI zich niet tijdig bij het CoPI kon vervoegen om het operationeel plan uit te zetten. Als bijvoorbeeld de voorbereiding en de coördinatie van het informeren van de bewoners (voorafgaand aan de ontruiming) bij het ROT was belegd, had het CoPI meer tijd en gelegenheid gehad zich bezig te houden met de ontruiming zelf.

Het ROT

Het besluit van de burgemeester om het ROT alsnog (stil) te alarmeren, had te maken met de verwachte behoefte aan coördinatie van de communicatie en de daarvoor benodigde capaciteit. Het verdere verloop van de aanpak van het incident liet zien dat eerdere alarmering van het ROT een aantal zaken soepeler had kunnen laten verlopen¹⁹.

Ten eerste had het later inschakelen van het ROT ook gevolgen voor de OL. Doorgaans krijgt de OL informatie uit het ROT over de operationele aanpak van het incident. Meestal heeft hij weinig tot geen contact met het CoPI. Bij dit incident lag dit anders, omdat tot halverwege de middag het CoPI de rol van het ROT uitvoerde. Dit maakte dat de OL, naast de beleidsmatige aspecten, zich tot op detailniveau bezig moest houden met de operationele aansturing van het incident. De aanwezigheid van een ROT had voor een meer evenwichtige taakverdeling kunnen zorgen.

¹⁹ Zie ook de opmerkingen over het inschakelen van het ROT in de paragrafen 3.1 en 3.2.

Ten tweede startte het ROT met een informatieachterstand, zoals eerder is beschreven²⁰. Gaandeweg het verdere verloop van het incident is deze achterstand weliswaar ingelopen, maar de aanpak van het incident was gebaat geweest bij een eerdere inzet van het ROT.

Leiding en coördinatie tijdens de operationele inzet

Toen het ROT haar informatieachterstand had ingehaald, functioneerde de crisisorganisatie volgens de GRIP-structuur, wat inhield dat alle taken en verantwoordelijkheden belegd waren bij de daarvoor bestemde teams. De operationele inzet verliep mede hierdoor voorspoedig.

Wat betreft de operationele inzet, constateert de Inspectie dat er op één punt sprake was van een onduidelijke gezagsverhouding. Dit betreft het LTFO, dat pas in beeld komt als er sprake is van een plaats delict en onder het gezag van de officier van justitie haar werk uitvoert. Omdat de overige hulpverleningsdiensten onder het gezag van de burgemeester functioneren, was er op een aantal momenten wat verwarring over de inzet en taken van het LTFO ten opzichte van Defensie en de brandweer.

Deelconclusie

De GRIP-structuur biedt duidelijke aanknopingspunten voor de leiding en coördinatie bij een (grootschalig) incident. Als de GRIP-structuur wordt gehanteerd, is helder welk team waarvoor verantwoordelijk is en bij wie de feitelijke leiding en coördinatie van de multidisciplinaire aanpak van het incident ligt. Het niet consequent toepassen van de GRIP-regeling heeft op onderdelen geleid tot onnodige overlap in de werkzaamheden. Ook zorgde het ervoor dat het GBT zich te veel met de operationele aspecten bezig hield. Hoewel de keuzes die zijn gemaakt kunnen worden geplaatst binnen de context van dit bijzondere incident, had een consequente toepassing van de GRIP-structuur ervoor kunnen zorgen dat de aanpak op onderdelen efficiënter en effectiever had kunnen verlopen. Uiteindelijk heeft de gekozen werkwijze geen gevolgen gehad voor de resultaten van de aanpak. De ontruiming was succesvol en bij de betrokken bewoners heerst tevredenheid.

3.5 Opvang en verzorging

Op vrijdag is al aan het begin van de middag een aanvang gemaakt met het regelen van opvang en overnachting voor de bewoners van het appartementencomplex. Het actiecentrum Opvang en Verzorging begon hier al mee voordat het besluit was genomen dat de bewoners hun appartement tijdelijk moesten verlaten. Deze proactieve werkwijze maakte dat er voldoende opvangcapaciteit beschikbaar was op het moment dat de opvang en verzorging daadwerkelijk aan de orde was. Ook konden voldoende medewerkers worden gemobiliseerd.

²⁰ Zie paragraaf 3.2.

Voor het proces Opvang en Verzorging zijn medewerkers ingezet op verschillende locaties: het actiecentrum voor de coördinatie in Arnhem, de opvanglocatie buurthuis De Velder en het hotel De Reehorst. Het HacOV was verantwoordelijk voor de communicatie met de verschillende locaties. Tijdens dit incident communiceerden leden van het ROT direct met medewerkers van de opvanglocaties. Hierdoor was het HacOV niet altijd op de hoogte van de laatste ontwikkelingen. Dit werd nog versterkt door het niet gebruiken van LCMS.

Voor eventueel terugkerende bewoners is gedurende de nacht een minimale bezetting aanwezig geweest in het buurthuis De Velder. Het tijdig aflossen van medewerkers van het actiecentrum blijft hierbij wel een aandachtspunt, zeker als sprake is van een langdurige inzet aansluitend op een normale werkdag.

De bewoners hebben de betrokkenheid van de medewerkers als positief ervaren. Niet alleen de opvanglocatie was goed geregeld, ook de persoonlijke aandacht die er was in de opvanglocatie en tijdens de bewonersbijeenkomst stelden de bewoners op prijs.

Deelconclusie

Het actiecentrum Opvang en Verzorging heeft de opvang en verzorging van de bewoners van het appartementencomplex goed uitgevoerd, getuige de vele positieve reacties die hierop zijn ontvangen.

3.6 Afschaling

Vrijdagavond laat besloot de burgemeester het GBT tijdelijk op te schorten tot de volgende ochtend 08:00 uur. Alle voorbereidingshandelingen waren getroffen en voor de verwijdering van de stoffen uit het appartement en de kelderbox was een operationeel GBT niet noodzakelijk. GRIP-3 bleef wel van kracht en de burgemeester is op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Het ROT schaalde af naar een kernbezetting. In het licht van de te verrichten werkzaamheden was dit een logische keuze.

Het besluit tot afschaling naar GRIP-0 op zaterdagochtend is niet geheel duidelijk. GRIP-0 zou ingaan op het moment dat de overdracht naar de gemeente goed geborgd zou zijn. Er is geen tijdstip bepaald waarop dit het geval zou zijn. Ook het CoPI en het ROT schaalden af, al bleven twee functionarissen van de brandweer nog wel aanwezig om enige tijd werkzaamheden te verrichten in verband met de terugkeer van de bewoners naar het appartementencomplex. Feitelijk was dus nog geen sprake van afschaling van de crisisorganisatie.

Zaterdagmiddag organiseerde de gemeente nog een bijeenkomst voor de bewoners van het appartementencomplex. Hierin gaf de burgemeester een toelichting op het verloop van het incident en beantwoordde eventuele vragen van de bewoners. In wezen was dit de afsluiting

van het incident. Het had in de rede gelegen om pas na deze bijeenkomst af te schalen naar GRIP-0. Het moment van afschaling zou dan duidelijk gemarkeerd zijn geweest.

Deelconclusie

Het tijdelijk opschorten van het GBT en het functioneren met een kernbezetting in het ROT tijdens de nachtelijke uren was logisch en verantwoord.

De afschaling naar GRIP-0 is in grote lijnen volgens de procedure verlopen. Wel bleef onduidelijk op welk moment dit van kracht werd. Het was logisch geweest af te schalen naar GRIP-0 op het moment dat de laatste werkzaamheden waren afgerond.

4

Algehele conclusie en aanbevelingen

Algehele conclusie

Op basis van het onderzoek concludeert de Inspectie dat de afhandeling van het incident over het algemeen goed is verlopen. Door de gekozen werkwijze kon de verwijdering van de stoffen in alle rust worden voorbereid en zijn de bewoners op een goede manier geïnformeerd over de tijdelijke ontruiming van het appartementencomplex. De stoffen zijn veilig en met succes uit de kelderbox en het appartement verwijderd en afgevoerd voor verder onderzoek.

De communicatie naar het publiek en de media toe was open en transparant. Getuige de positieve reacties die de crisisorganisatie van de bewoners en de media heeft gehad, werd deze openheid gewaardeerd.

Het onderzoek leverde ook enkele leerpunten op. In de eerste plaats was de GMK van de VGGM onvoldoende betrokken bij de stille alarmering en het verdere verloop van het incident. Doordat de GMK niet op de hoogte was van welke eenheden ingezet waren, kon zij de restdekking voor de regio niet garanderen. Bij een ander grootschalig incident zou onduidelijk zijn geweest welke eenheden er nog beschikbaar waren om in te zetten.

Daarnaast hadden een consequente toepassing van de GRIP-structuur en een betere invulling van het proces informatiemanagement kunnen zorgen voor een soepeler verloop van de aanpak van het incident.

Aanbevelingen

Stille alarmering

De aard van een incident kan zodanig zijn dat hieraan gedurende een bepaalde tijd nog geen ruchtbaarheid kan of mag worden gegeven. Het stil alarmeren van de crisisorganisatie is dan een logische keuze. Het is raadzaam in de bestaande planvorming aandacht te besteden aan deze mogelijkheid en uit te werken wat dit betekent voor de taakuitvoering van de verschillende onderdelen van de crisisorganisatie.

Toepassing GRIP structuur

De GRIP structuur is opgezet om de aanpak van multidisciplinaire incidenten te stroomlijnen en om duidelijkheid te bieden over de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de onderdelen van de hoofdstructuur. Bij dit incident was sprake van een beperkte inzet van de GMK. Daarnaast werd het ROT laat betrokken bij de aanpak van het incident. Op zich is het geen probleem als beredeneerd wordt afgeweken van de vastgestelde GRIP structuur. Voorwaarde is dan wel dat voor de aanpak van het incident zodanige afspraken worden gemaakt dat helder is wie waarvoor verantwoordelijk is en welke taken waar zijn belegd.

Informatiemanagement

Goed informatiemanagement is een essentiële voorwaarde voor een goed functionerende crisisorganisatie. Om dit te kunnen faciliteren is een netcentrische werkwijze onontbeerlijk. In dit geval is ervoor gekozen LCMS niet te gebruiken, omdat de vrees bestond dat hiermee onbedoeld ruchtbaarheid zou worden gegeven aan het incident. Onvoldoende bekendheid met de mogelijkheden van LCMS maakte dat het systeem niet optimaal is benut.

Op het moment dat het besluit wordt genomen dat het niet wenselijk is om in LCMS te werken, ook niet in de afgeschermdde omgeving, dient echter wel op een andere wijze invulling te worden gegeven aan het proces informatiemanagement. Het is raadzaam om in de bestaande planvorming op te nemen op welke wijze daarin wordt voorzien. Dit kan ook aan de orde zijn op het moment dat om andere redenen LCMS niet gebruikt kan worden.

Bijlagen

I. Afkortingen

Afkorting	Volledige naam
AGS	Adviseur Gevaarlijke Stoffen
AOV	Ambtenaar Openbare orde en Veiligheid
Bvr	Besluit veiligheidsregio's
CBRN	Chemische, Biologische, Radiologische of Nucleaire stoffen
CoPI	Commando Plaats Incident
DIM	Detectie-, Identificatie- en Monitorgroep
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GMS	Geïntegreerd Meldkamer Systeem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure
HacOV	Hoofd actiecentrum Opvang en Verzorging
HCOM	Hoofd Communicatie
Inspectie	Inspectie Veiligheid en Justitie
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LTFO	Landelijk Team Forensische Opsporing
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
GMS	Geïntegreerd Meldkamer Systeem
NCC	Nationaal Crisiscentrum
OGS	Ongevalsbestrijding Gevaarlijke Stoffen
OL	Operationeel Leider
OM	Openbaar Ministerie
OvD-B	Officier van Dienst Brandweer
OvD-P	Officier van Dienst Politie
RACC	Regionaal Actiecentrum Communicatie
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROT	Regionaal Operationeel Team
TEV	Teamleider Explosieven en Veiligheid
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden
Wvr	Wet veiligheidsregio's

II. Onderzoekskader

Onderstaande tekst geeft een overzicht van de documenten die de Inspectie heeft gehanteerd om het functioneren van de crisisorganisatie tijdens het onderzochte incident tegen af te zetten.

Formele wet- en regelgeving

Om de bestrijding van een incident te kunnen aansturen en coördineren is in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) en het Besluit veiligheidsregio's (Bvr) beschreven op welke wijze de rampenbestrijdings- en crisisbeheersingsorganisatie moet worden georganiseerd. Daarbij zet de wet uiteen welke teams met welke functionarissen gevormd moeten worden in het geval van een grootschalig incident.

Het Bvr bevat bepalingen over de alarmering en de opschaling van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding. In het Bvr is onder andere opgenomen, dat de meldkamer verantwoordelijk is voor de alarmering van de onderdelen van de hoofdstructuur.

Het Bvr bevat bepalingen over de inrichting en uitvoering van informatiemanagement. Zo stelt het Bvr dat de crisisorganisatie een totaalbeeld bij moet houden en stelt het Bvr eisen aan de inhoud ervan. Teams moeten een eigen beeld bijhouden, welke aan bepaalde eisen moet voldoen. Zowel het totaalbeeld als het eigen beeld dienen met andere organisaties en organisatieonderdelen gedeeld te worden, ook bijvoorbeeld met de Minister. In de praktijk verloopt dit laatste door het Nationaal Crisiscentrum (hierna: NCC) in te lichten.

Aanvullende eisen Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie heeft in het Toetsingskader Staat van de Rampenbestrijding Deel 2 aanvullende eisen voor de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie beschreven. De eisen hebben onder andere betrekking op randvoorwaarden waar het proces Opvang en Verzorging aan dient te voldoen, zoals de opkomsttijden van de functionarissen, de benodigde planvorming en het borgen van de continuïteit.

Regionale plannen en procedures

De VGGM sluit in haar 'Regionaal Crisisplan Gelderland-Midden 2011-2014' (hierna: Crisisplan) aan bij de Wvr en het Bvr. Het crisisplan geeft aan hoe de hoofdstructuur is opgebouwd in de VGGM. Daarnaast beschrijft het plan enkele processen van rampenbestrijding en crisisbeheersing, zoals melding, alarmering en opschaling, informatiemanagement en crisiscommunicatie. De betreffende hoofdstukken geven aan wat de VGGM onder de betreffende processen verstaat, wat het doel ervan is en wie ervoor verantwoordelijk is.

In aanvulling op het Crisisplan beschikt de VGGM over een aantal draaiboeken over specifieke processen van rampenbestrijding en crisisbeheersing. De regio beschikt onder andere over plannen over informatiemanagement, crisiscommunicatie en opvang en

verzorging. Deze plannen bevatten gedetailleerde voorschriften over welke functionarissen op welk moment bevoegd zijn tot het inzetten van welke middelen.

De VGGM beschikt over een operationele regeling 'Ongevalsebestrijding gevaarlijke stoffen'. De regeling bevat voorschriften voor operationele diensten hoe zij moeten handelen bij de vondst van gevaarlijke stoffen. Het gaat dan met name om een classificatiesysteem, welke eenheden er betrokken dienen te zijn en welke voorzorgsmaatregelen genomen dienen te worden.

Het plan 'Ongevalsebestrijding gevaarlijke stoffen: Procedure waarschuwen bevolking' beschrijft onder welke omstandigheden welke alarmeringsmethode door wie ingezet kan worden. Het plan is voornamelijk gericht op grootschalige alarmering bij het vrijkomen van gevaarlijke stoffen.

De VGGM heeft, samen met andere veiligheidsregio's in de provincie Gelderland, een convenant afgesloten met Omroep Gelderland ten behoeve van de functie als calamiteiten-zender. In het convenant is omschreven welke procedure een veiligheidsregio moet volgen om Omroep Gelderland in te schakelen als calamiteitenzender. Zo moet het bevoegd gezag een formele opdracht geven die de omroep moet bevestigen. Verder is in het convenant omschreven wat de positie van de Omroep is ten opzichte van de crisisorganisatie als die als Calamiteitenzender functioneert.

III. Bronnen

Voor dit onderzoek heeft de Inspectie gebruik gemaakt van de volgende documenten en andere bronnen.

- Besluit veiligheidsregio's
- Convenant voor de Calamiteitenzender
- Evaluatieverslagen ingezette functionarissen
- GMS-uitdraaien
- Handboek NBC, tweede herziene druk (2005);
Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding
- Interviewverslagen Inspectie Veiligheid en Justitie
- LCMS-journaal
- Operationeel plan 'Ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen in Gelderland-Midden'
- Operationeel plan 'Ongevalsbestrijding gevaarlijke stoffen in Gelderland-Midden;
Procedure waarschuwen bevolking'
- Overzicht ingezette functionarissen
- Regionaal Crisisplan Gelderland-Midden 2011-2014
- Regionaal Draaiboek 'grip op GRIP'
- Regionaal Draaiboek 'grip op INFO'
- Regionaal Draaiboek Hoofdtak Communicatie
- Regionaal Draaiboek Hoofdtak Publieke Zorg
- Wet veiligheidsregio's

Missie Inspectie VenJ

“De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt toezicht op instellingen en organen die actief zijn op het terrein van veiligheid en justitie.

Hierdoor draagt de Inspectie VenJ bij aan verbetering van de kwaliteit van de taakuitvoering binnen haar toezichtdomein en aan een veilige en rechtvaardige samenleving.”

Dit is een uitgave van:
Inspectie Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl
Foto cover: Defensie

Maart 2014 | Publicatie-nr. J-23021